

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYLÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Hunkár Dénes.

Változnak az idők s az ember átalakul a megváltozott életkörülmények között gondolkodásában, érzésvilágában, viselkedésében. Napról-napra kevesebb lesz száma azoknak a régi magyar jellemeknek, kiket a puritán egyszerűség s az a gondolatvilág jellemez, melyet a múlt század hetvenes éveit mutatnak fel. A nemes értelemben vett régi magyar jellemnek egy ilyen tipikus képviselője tér meg a földre Hunkár Dénessel.

Mintaképe volt a régi magyar urnak, akiben két igen szép erény egyesült nemes összhangban. Tudta, mit kíván az a szép állás, melybe tizenegy év előtt a vármegye általános lelkesedése mellett került, tisztában volt azzal, hogy mivel tartozik szeretett családjának, mint annak szerető feje és gondozója fáradhatlan munkája és okos takarékosága révén.

Régi magyar nemesi családból származott, mely a XVII. század vége felé telepedett le a vármegye területén. Elődei között találkoztunk nem eggyel, aki a nemesi vármegye életében jelentékeny szerepet vitt. Ilyen családi hagyományok örökében min-

dig megőrizte mélységes magyar érzését, amit leginkább avval mutatott ki, hogy mikor alig egy évtized előtt alkotmányunk veszedelemben forgott, a saját anyagi áldozatával is erélyesen küzdött az ország függetlensége és a vármegye önkormányzata mellett. Benne azonban az erős faji öntudat sohse növekedett meggondolatlan szenvedéllyel, az igazi magyart jellemző higgadt megfontolás mindig visszatartotta a szélsőségek keresésétől.

Mint ember modorában kissé kimért. Fellépését komolyság jellemezte, amely azonban nyíltszívűséggel s szívóssággal párosult. Amit valakinek érdekében csak megtehett, a legnagyobb jóakarattal és odaadással járt utána s senki se örült jobban a sikernek, mint ő maga. Komoly jelleméből kifolyólag nem várta a bókákat s szépetmondást, nem szerette a tömjénezést, kitűzött céljai után erős elhatározással s kitartással küzdött. A háborús évek alatt is, mikor a jótékonyosság gyakorlására szép szerep jutott az otthonmaradottaknak, mindig az elsők között láttuk Nemes gondolkodására mutat viselkedése, melyet a legkisebb emberrel, vagy akár a legmagasabb méltóságok viselőivel szemben tanusított. Nem tette gőgössé a kisemberrel érintkezésében előkelő méltósága, de felfelé is megőrizte magyaros, független öntudatát.

Innen-onnan tizenegy évvel előbb, mikor főispáni székét elfoglalta, székfoglaló beszédeben hangsúlyozta, hogy a férfias munka embere akar maradni új minőségében is. Igéretét valóra váltotta. Hivatali működésében a kötelességteljesítésben mindig első akart lenni s a vármegyét érdeklő dolgokban akadályt, nehézséget nem ismert. Előkelő gondolkodása kellemessé tette viszonyát a tisztviselői karral. A feltétlen igazságszeretetet tükröződött vissza minden lépésén, amely mindazáltal nem nyilvánult meg önkényeskedés alakjában. Iparkodott munkatársait értékük szerint becsülni alant és fent egyaránt. Úgyesen össze tudta egyeztetni a hivatalfőnök mellett a megértő jóbarát modorát, aki a hivatalos ügyek végeztével levetkőzte a hivatalos jelleget s kellemes társalgás alakjában érintkezett mindazokkal, kikkel működése összekötött.

Politikai tevékenységét mindig a békés megegyezés, a kiegyenlítés létrehozása jellemezte. Akár társadalmi, akár politikai téren a felmerülő ellentéteket minden nagyobb igazalom megelégedésével tapintattal mindig kitudta egyenlíteni. Ezt a tulajdonságát felülről is ismerték s méltányolták is. Mikor az egyik szomszédos törvénytörő főispánja hazája érdekében kardot rántott, a kormány a helyettesítéssel őt bízta meg.

A Balaton mellől.

II.

A múlt évben sok balatoni fürdő szenvedett a Balaton magas vízállása miatt. A partmenti érdekltség többszöri panaszára a partvédelem ügyét kormányintézkedés vette hatáskörébe. Különös gondot a mélyebben fekvő fürdőtelepekre fordítottak. Az erre vonatkozó tervezetet az Országos Vízügyi Igazgatóság készítette. A részben befejezett, részben folyamatban levő munkálatokról a balatoni kikötők kir. felügyelősége jelentést adott be a balatoni miniszteri biztoshoz. A jelentésből közöljük ismertetés végett a következőket.

Partvédő munka.

Keszthely. A község a megrongált partokat legnagyobb részben saját költségén helyre állította a feltöltési munkálatok még ma is folyamatban vannak. A partok helyreállítási munkálataira segélyt kért a földmívelésügyi minisztertől.

Balatonalmádi. A rongálásokat helyszíneltek, az ideiglenes védelem tekintetében felvilágosításokat adtak.

Balatonvilágos. A végleges partvédőmű terve elkészült, az érdekelt beszereztek a szádfalazáshoz szükséges faanyagot.

Balatonszabadi. A partvédőmű terve elkészült, a munkát a balatoni kotrások szünetelése miatt megkezdeni nem lehetett.

Siófok. A partvédelmi munkát a balatoni kotrásoknak beszüntetése miatt befejezni nem lehetett.

Balatonföldvár. A partiöltési munkát megkezdték, de a végleges partrendezést a magas vízállás miatt megkezdeni nem lehetett.

A balatonparti károsultak általában abban a hiszemben voltak, hogy a kárt okozó magas vízállást állami beavatkozás, illetőleg a Sió szabályozásának munkája okozza, ezért több oldalról kártérítési perrel akarták megtámadni a földmívelésügyi kormányt.

A károsult parti birtokosok kártérítést, anyagi és munkasegítséget kérnek az államtól s legnagyobb része nem azon törekszik, hogy saját erejéből segítsen bajon, úgy ahogyan a mostani körülmények között lehet, hanem a jelen körülmények között a lehetetlenséggel határos közzállítást óhajti, legnagyobb részben az állam költségén. Hosszadalmasabb tárgyalások és levelezések után a károsultak legnagyobb részét sikerült meggyőznünk arról, hogy a magas vízállást s az ezzel bekövetkezett károkat nem állami beavatkozás okozta s bár a földmívelésügyi kormány minden lehetőleg megtesz arra nézve, hogy a bajok ne ismétlődjenek, ezt a szándékot nem lehet az érdekeltnek félremagyarázni.

Reményünk lehet, hogy a szárazabb ciklus bekövetkezése és a Sió való vízeresztés megállítja a Balatonnak katasztrófális emelkedését, mely esetben kedvezőnek mondható az a körülmény, hogy az ideiglenes védelmi szolgálat kőhányásokat nem készítették el, mert így most már a kedvezőbb munkáviszonyok bekövetkezésekor a kőanyagot a végleges partvédőmű vonalába építhetik be. Az ideiglenes kőhányás megépítése esetén az ott már eliszaposodott követ csak nagy veszteséggel s talán a kő árát meghaladó költséggel tudták volna a végleges helyre állítani. A végleges partvédőmű építésénél a kőhányási munka a szádfalazó munkával párhuzamosan halad.

Cholnoky Jenő egyetemi tanár a földmívelésügyi minisztérium partvédő tervét korszakalkotó-

nak jelenti ki. Hangsúlyozza, hogy a hozzájárulások kérdését mielőbb rendezni szükséges, mert ha a közvetlen veszély elmúlik, az emberek már nem lesznek hajlandók az áldozatkészségre és egy későbbi áradás esetleg még nagyobb károkat okozhat. Elő adja a jegnyomás dolgában szerzett tapasztalatait és különösen hangsúlyozza, hogy a parti műveket és épületeket kiváltképpen az oldalnyomással szemben kell biztosítani. Erre van egy igen egyszerű gyakorlati módszer: a lékelés. — **Óvári Ferenc dr.** javaslatára kimondotta a B. Sz. igazgatóválasztmány, hogy a szövetség állást foglal a partvédőmű munkálatainak mielőbb való megindítása érdekében. E célból előterjesztést tesz a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez és átirattal fordul a balatoni vármegyék alispánjaihoz, hogy a partvédőmű céljaira szükséges területek átengedése és a hozzájárulások dolgában kellő lépéseket fogantatni szíveskedjenek.

Hatósági étkezés a fürdőhelyeken.

Rózsa Károly, a B. Sz. igazgatósági tagja érdekes indítványt adott be a Szövetséghez. Az indítvány az ország közlelmelési hivatal felszólítására helyezkedik, amelyben a vármegyey városi vezetőket hatósági közetkezés szervezésére buzdította. Az a véleménye, hogy ha a hatóságok ezt az érdekes ideát messzemenő támogatásukkal elősegítik, nagyot lendítenének vele a balatoni fürdőzők ellátási gondján. Még azok is, akik nem onnan étkeznek. Mert hát ha a hatóság főzet a fürdőzők egy részének, akkor természetesen a fürdőzők többi része elől ezek már nem vásárolják el az ételmi cikkeket. Azoknak is több marad. S ezt meg lehet csinálni márl holnapra. Hisz akik pl. közreműködtek az erdélyi menekültek ellátásában, azok látták, hogy igazán 24 órá belüli mű-

S nem csekély eredménnyel, amiről az illető törvényhatóság távozása alkalmával meleg elismeréssel tett tanuságot. A legkényesebb politikai kérdéseket is mindig tisztázta nyíltszívűséggel kezelte s ez biztosította számára még politikai ellenfeleinek becsülését is. Ha velük a politikában nem is értett egyet, tudta módját, hogy társadalmi és gazdasági téren a vármegyét érdeklő kérdésekben az együttműködés útját lehetővé, sőt gyümölcsözővé tegye.

Közeleti tevékenysége mellett gazdasági téren fejtett ki nagyobb tevékenységet. Ősi családi birtokát okszerűen kezelte s midőn a főispáni székre lépett, megértette a gazdasági egyesület elnöke érdemes munkát végzett, amennyiben egy évtized alatt oly erőssé tette s a vármegye gazdatiszadalmát oly kitűnően szervezte, hogy az egyesület ma az ország legvirágzóbb és legtevékenyebb egyesületei közé tartozik s évről-évre hathatósabban tudja kielégíteni a gazdaközönség érdekeit. Még apjától örökölte meleg érdeklődését a lótenyésztés iránt s ezt annyira fejlesztette, hogy ménésének messze földön jó hírnevet szerzett.

A halál megakasztotta összes tervei keresztülvitelében, de avval, amit tett s a mód, mellyel céljait megvalósította, elismerést érdemel. Az egész vármegye kegyelete kíséri a szolgagyőri családi sírboltba. A kegyelet őrzi emléket.

A megboldogult szép emlékeztét élettrajzi adatainak felsorolásával is megismerjük. A veszprémi Szolgagyőrit született ősi, nemesi családból 1852. szept. 4-én. Atya Hunkár Sándor volt s édesanyja a ma is élő nemeslelkű urasszony, *Kuncz Adél*. Családjában tradíció volt a munkás közéleti szereplés, melynek hagyományosan az önzetlenség, a hivatkozást kerülő szerénység s a mélyeseg hazaszeretet volt koloritja. Ősei Győrmegyéből erednek s az 1809-iki nemesi fölkelésben már mint veszprémi nemesek vesznek részt. Kiváló elődje Hunkár Antal a nemzeti ébredés idejében, 1817-ben vármegyének második pánja, 1848-ban főispánja, 1849-ben a Kossuth-minisztérium kormánybiztosa volt. Hűségese haza-

kódásba jött a konyha s adia bőven az ellátást. Pedig ennek a mi fűrdőink érdekén túl menő országos jelentősége is van. Ha idehaza biztosítva lesz az olcsó ellátás, akkor majd kevesebben viszik ki a pénzüket külföldre. Abból is több marad idehaza. Azzal se szegényedünk. Lám a katonatisztek anyagi helyzetén is főként a tiszt élethez tudtak segíteni. Igaz, hogy ott is pótolgatta kúrással, kávéházzal sok mindenki, a csak nagy állagban természetesen s nem az ő külön izlése és kedve szerint készíthető étkezést, de hát ezt majd a Balatonnál is meg lehet tenni. Hiába, ostromlott vár vagyunk s ott másként, mint egyenletes és egyforma kiszabással nem lehet boldogulni. Ha a hatóság igazán segítyünkre lesz, akkor olyan egyforma igényű nagyobb fűrdőző tömegeknek, mint pl. Balatonalmádiban a veszprémi értelmiségieknek, Balatonberényben a kanizsaiaknak, Keszthelyen az ottaniaknak stb. igazán könnyű volna megszínálni. Van is nekünk erre hatóságunk, a Balatoni kormánybiztos, Zala vármegye főispánja. Ő biztosan kezébe veszi a dolgot, ha megkérdezzük.

A Balatoni Szövetség kész ezt az ügyet erkölcsi támogatásban részesíteni. Persze szükséges, hogy minden fűrdőn legyen valaki, aki a kérdést kezébe veszi, munkaerőt és anyagot szerez.

GONDOLATOK.

A világtörténelem bizonyítja, hogy a zsarnokság demokráciára vezet, mivel a népek erőszakkal is felszabadítják magukat a zsarnokság igája alól; de viszont a demokrácia ismét zsarnokságra fajul, mert az emberek egymás felett uralkodni hajlandók.

A múlt a jelen sirja, a jelen a jövőnek bölcsője.

fiúi érzését bizonyítja, hogy közéleti szerepléséért az abszolút korszak börtönnel büntette s jóságát zár alá vette. Az alkotmányos korszak hajnalhosszú ujjra szereplésre szólította a félreállott magyar urakat s az akkori megyei élet legjobb munkásai közé sorolta Hunkár Antalt, Sándort és Mihályt is. Hunkár Sándor, boldogult főispánunk édesatyját 1861-ben a vármegye közönsége alispánjává is megválasztotta.

Középiskoláit és jogi tanulmányait Budapesten végezte. Ezután katonai szolgálatot teljesített mint huszáronkéntes. 1877-ben megnősült, *Simonsits* Olga urhölgyet vette nőül Budapestről. Az ifjú pár az ősi családi otthonban telepedett le, amelynek gazdasági vezetését édesatyjától nemsokára átvette. Kitűnő gazda volt. Mezőgazdasága, híres ménese s nagy fajtenyésztése egyaránt növelte gazdahírét.

Házasságából három gyermek született: Margit, aki egy éves korában meghalt, továbbá 1880-ban Andor s 1884-ben Béla fia. Mindketten a képzett, munkás magyar gazdák táborát díszítik.

Csütörtökön délután hunyt el. Bár korábban betegeskedett, halála mégis meglepetésszerűen hatott. A család s a vármegye tisztikara külön kiadott gyászjelentésben közli a halálesetet. Pénteken délelőtt a vármegyei tisztviselői kar, a város és a honvéd gyalogezred pótzászlóaljparancsnoksága kondoleált a családnál. Holtestét a vármegyei ház nagyertermében ravatalozták fel. Szombaton délután dr. *Rédey Gyula* c. püspök a vármegyei előkelőségeinek és a vidéki küldöttségek jelenlétében a holtestet beszantelte. Innen Szolgagyőrré szállítják, ahol f. hó 29-én délután a családi sírboltban csendes nyugalomra helyezik. A szolgagyőri temetésen a vármegyei tisztikar dr. *Véghegy Kálmán* alispán és *Ketzer Imre* vármegyei jegyző, főispáni titkár képviselik.

Dr. Zuber ezredorvos távozása. A veszprémi cs. és kir. tartalékkórházak volt parancsnoka a következő sorok közzétételére kért fel bennünket, melyeknek készségesen adunk helyet:

A harcérre történt beosztásomról felsőbb helyről érkezett parancs után, indulásomig oly rövid idő állott rendelkezésemre, hogy teljes lehetlenség volt felelősem mindazokat, akikről személyesen óhajtottam búcsút venni.

Amidőn tehát búcsónatát kérem mindazoknak, akiket nem állott módomban felkeresni, ezután mondok búcsút Veszprém város állami, megyei, városi, katonai stb. hatóságainak, személyes ismerőseimnek és mindazoknak, akikkel veszprémi tartózkodási időm alatt akár hivatalos, akár magánügyben érintkeztem szerencsém volt. Kifejezést adok azon reményemnek, hogy nincs már messze az az idő, mikor a háború dicsőséges befejezése után visszatérve, személyesen vehetek búcsút Veszprém igen t. közönségétől.

Veszprém, 1917. április 28.

Dr. Zuber György, cs. és kir. ezredorvos.

Tisztviselőink értekezlete.

A veszprémi állami s köztisztviselők mult vasárnap népes értekezletet tartottak. Képviselve volt a hivatalok minden ágazata. Egyhangulag hozott határozataikkal csatlakoztak a tisztviselők anyagi helyzetének javításáért megindított országos mozgalomhoz.

Tagadhatlanul súlyt kölcsönzött az egységes állásfoglalásnak, hogy a vármegye alispánja állott a veszprémi tisztviselők mozgalma élére. Az értekezlet pártatlan vezetésével, szavaiból sugárzó őszinte, meleg érdeklődésével, a véleményszabadság tisztelésével nagyban elősegítette az egységes, komoly, nem agresszív s mégis önértékes állásfoglalást.

A tisztviselők keserű sorsának komor színével festette a mai nehéz időket. Amelyeket éreznek a fronton is, de ur és szolga, szegény és gazdag egységesen; éreznek a front mögött is, de nem egyenlő módon, nem igazságos megosztással. Valamennyi osztály sora közül a lelki csüggedés, már-már a kétségbeesés fájdalomával hangzik ki a fuximból élőknek, a tisztviselőknél fájdalommal panasz. Elviselhetetlen helyzetükben erkölcsi s családjaik iránt való kötelességük, hogy megmozduljanak mindenütt, hogy hozzácsatlakozzanak az országos moz-

galomhoz. Kötelességük, hogy abban a tudatban, hogy a háború alatt embererőt haladó munkát végeznek, komoly, hazafias buzgalmat tanusítsanak, intő, figyelmeztető, kéro szóval forduljanak a segíteni tudó kormányhatalomhoz. Bejelentette, továbbá, hogy e mozgalom meggyeserte folyik. Pápán a polgármester, a járásokban a főszolgabírák vezetése mellett hoznak a tisztviselők határozatokat. Az a meggyőződése, hogy a vidéki határozatok is meggyeszenek a központi értekezlet határozatával s így mint a vármegye állami- s köztisztviselői karának egységes kívánalma jutnak illetékes helyekre. Ez után elsorolja az országos mozgalmat megindító s ahhoz kapcsolódó s nyomtatásban megküldött memorandumokat. Hivatkozott az áll. tisztviselők orsz. egyesületének husvéthétfői, majd a vármegyei tisztviselők igazgatótanácsainak ebben az érdemben tartott gyűléseire s megállapodásaira. Nem kívánja a véleményeket befolyásolni, mégis megjegyzi, hogy a maga részéről a nyiregyházi tisztviselők memorandumát tartja legmegfelelőbbnek.

Ezt a javaslatot, mely a kívánalmakat ket-tősen csoportosítja, *Próder László* rendőrfogalmazó ismertette. Már most végleges intézkedést sürget először a rendszeres fizetésrendezést s a szolgálati szabályzatot, másodszor a háborús sürgős segítséget illetőleg. Utóbbi mind azt csoportosítja, mely a többi javaslatnak s orsz. határozatoknak is gerince.

Dr. Komjáthy László polgármester is a nyiregyházi javaslat mellett érvel, az első rész kizárásával. Ő a mai időt, amikor nagy nemzeti érdekek, az ország sorsához fűződő hatalmas kérdések állnak homlokúrszen, — nem tartja arra alkalmasnak, hogy az ugyancsak országos fontosságú tisztviselőkérdés minden anyagi, jogi s erkölcsi vonatkozásában, sikeresen megoldható lenne. Ma még nem láthatjuk a háború eredményét, a békekorszak új alakulását, társadalmi hatását, életfeltételeit, amelyeknek meglátása, megértése irányíthatja csak a nagy tisztviselői kar jövőendő existenciájának törvényes szervezésére kifejtendő kormányakciót.

Módszait kívánja a javaslatnak másik indítványát is. A nyiregyházi memorandum azt sürgeti, hogy a tisztviselők a háborús segítség egy részét élelmiszerekben kapják. S ennek kiszolgáltatását a Haditermény végezze. A polgármester jobbnak találja, ha a tisztviselők a maguk kebelében helyi szervezetet alakítanak. E szervezetek automatikus jogkörét, valamint a beszerzés módozatait kormányrendelet szabja meg. Ilyen szervezet jobban nyilván tarthatja a tisztviselők szükségleteit, s a Haditerménytől, esetleg a központoktól átvett közzükségleti cikkeket kiosztásáról is könnyebben gondoskodhat.

Fodor Lajos az áll. tisztviselők orsz. egyesületének husvéthétfői határozatát ajánlja elfogadásra. Ez a tisztviselők egységes állásfoglalását példázna. Az állami tisztviselők határozata minden számbavehető jogos igényt föl sorol s a kivétel módozatai között találhatni a polgármester indítványához módosuló javaslatot is. Ne forgácsoljuk széjjel az erőt. A vidéki tisztviselők támogassák az áll. tisztviselők orsz. központját azzal, hogy minél többen tagokul jelentkezzenek. A mostani kívánalom is akkor válik erőssé, ha a tisztviselők egyetemen támogatja.

Dr. Véghegy Kálmán nem kíván elnöki javaslatot előterjeszteni, mások véleményét sem akarja befolyásolni, s hogy mégis a nyiregyházi javaslat mellé áll, az az egyedüli oka, hogy ez megelőzi a többi memorandumot, minden közhaját összefoglal, lelkes megindítója az országos nagy mozgalomnak s valószínű, hogy meggyeserte ez a javaslat lesz a hozandó határozatok alapja.

Az értekezlet erre egyhangulag a nyiregyházi tisztviselők memorandumát fogadta el dr. *Komjáthy László* említett módosításával s hozzájárult dr. *Tenczlinger József* kir. alügyész sürgősséget hangoztató indítványához is. A memorandumot sür-

H I R E K.

gösen elkészítik s egyik példányát a miniszterelnökhöz, másik példányát pedig a támogatás biztosítása végett a vármegye törvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlése elé terjesztik.

Göndör Ferenc ezután azt indítványozta, hogy a polgármester által javaslatba hozott helyi szervezet már most választassék meg. A szervezet még idejében járjon el a tüzelőfa olcsó beszerzése ügyében. A veszprémi tisztviselőknek közel 2000 köbméter tűzfára van szükségük. Ezt kellene önköltségi áron kérelmezni a vállalatiprivány menyekei s padragi erdejéből. Ő már lépést tett ez irányban a kultuszminisztériumban, de mindenesetre nyomatékosabb, ha maga a tisztviselői kar is sorompóba lép. Őj tagu bizottság kiküldését javasolja.

Az alispán s a polgármester felszólalása után az értekezlet **Göndör** Ferencnek a faszerezés érdekében végzett előzetes munkájáért köszönetet szavazott, egyúttal pedig fölkerítette a polgármestert, hogy a szükségletek s teendők megállapítása végett mielőbb új értekezletet hívjon össze. Az értekezleten a tisztviselői kar minden foglalkozási ágát két-két tag képviselje. **Dr. Tenczlinger József** meleg köszönetet mondott **dr. Véghely Kálmán** alispánnak a gyűlés vezetéséért, irányításáért s a mozgalom támogatásáért. Ehez a köszönethez az értekezlet lelkes éljenzéssel csatlakozott. (+)

Legujabb hírek.

Berlin. Miljukov orosz külügyminiszter az antant diplomaták előtt Szerbia teljes visszaállítását s nemzeti követelésének teljesedését garantálta.

Berlin. A Journal de Geneve szerint Konstantin görög király György herceg javára a trónról lemond.

Köln. A Secolo cikke szerint az orosz események nagy hatással vannak az olasz népre. Intézkedést sürget, hogy a demagogia a tömegeket hatalmába ne kerítse.

Berlin. New-Yorkban monstre nagygyűlés volt a semlegesség érdekében. Óriási tüntetésre vezették a tömegeket, amelyeket katonai s rendőri csapatok oszlattak szét.

Bern. Viviani jelenti Washingtonban folytatott tárgyalása eredményeképpen, hogy Amerika egyelőre nem küld fegyveres csapatokat Európába.

Bern. Rousset ezredes a Petit Parisien közlése szerint a mostani napokat legsúlyosabbnak jelzi. Az ellenségnek hatalmas tartalékai vannak. Arra gondolni sem lehet, hogy a németek hadállását áttörjék.

Katonai felmentések. **Szurmay Sándor** honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint április 20-ától számítva a katonai parancsnokságok mindennemű felmentési joga megszűnt s azok, akik felmentésüket április 20-ig bezárólag a katonai parancsnokságoktól nyerték, tartoznak magukat a most folyó revízióknak alávetni, illetve azokon jelentkezni. A honvédelmi miniszter által adott felmentések, továbbá azok a felmentési ügyek, amelyeket április 20-ig nem intéztek meg el, nem esnek revízió alá. 1917. április 20-tól írásbeli felmentési kérelmek vagy javaslatok egyáltalán nem terjeszthetők elő. Kérelmét mindenki szóbelileg adja elő a községi előjárásánál vagy a polgármesternél. A névjegyzékeket az illetékes közegek minden hónap 1-én és 15-én beterjesztik a hivatás, foglalkozás szerint véleményezésre hivatott hatóságokhoz, amely azokat legkésőbb tíz nap múlva továbbítani köteles. A mezőgazdasági felmentéseknél az előjárás a felmentési kérelmekről csak egy példányban szerkeszt névjegyzéket, amelyet minden hónap 1-én és 15-én felterjeszt a főszolgabíróhoz. A főszolgabíró az általa véleményezettokról közös névjegyzéket szerkeszt, amelyet 3 példányban terjeszt fel a főispánhoz, aki azokat a saját véleményezésével 2 példányban továbbítja a földmívelésügyi miniszterhez. A már bevonult és a mögöttes országban levők felmentése tárgyában a névjegyzékek szerkesztéséhez szükséges adatokat nem a felmentendők, hanem a kérelmet előadó családtag, munkaadó, hivatali stb. adja meg. A hadrakelt seregnek levők felmentése csak kivételes és igen indokolt esetekben lehetséges. Az ilyen kérelmek külön névjegyzékbe foglalva terjesztendők a szakminisztériumhoz, ahonnan behatárolt véleményezve a honvédelmi minisztériumhoz továbbítandók.

— **Zita.** Napsugaras idő váltotta föl e napon a hideg borulást. Jékképezte a szeretet aranykeretét, mely a bájos ifjú királynét a magyar nép lelkében csillogva körülövezi. Ez új név új napot tündököltet a magyar égen. A Gondviselés kegyelme sokáig ragyogtassa, hogy jótékony melegt a nemzetére áldva sugározhassa. Ez a fohász fogant pénteken milliók ajkán, kérve, hogy édes hazánk iránt a mi glóriás. Erzsébetünk bőrtönnyitő, bilincsoldó, kiegyenlítő békéltető nagy szeretete lakozék mindenha az új királyné szívében. Veszprém püspöke által koronázta őt. Városunk neve megcsendült már ajakán. Ezért volt nagy, benső a veszprémiek érzése a Zita-nap ünnepséiben. A székesegyházban mondott nagymisést **Krúdtiz** Kálmán főispánnal püspök celebrálta fényes segédlettel. A templomhajó padjait a helybeli katonai s polgári előkelőségek töltötték meg. Részt vett a szentmisén az angolkisasszonyok, az őr. nővérek intézetének, az áll. polg. fiúiskolának s a kath. elemi fiúiskolának növendékserege is oktatóik vezetésével.

— **Főispánunk temetése.** Szombaton délután történt beszéltetés után **Hunkár** Dénes főispán holttestét kocsin Szolaggyörre szállították. Lapunk más helyén említettük kivül részvétüket fejezték még ki: gróf **Tisza István** miniszterelnök, gróf **Khuen-Héderváry** Károly, megleghangu táviratot küldött **Sándor** János belügyminiszter. Fehérvármegye képviselőjében megjelent gróf **Széchenyi** Viktor főispán, képviseltette magát Székesfehérvár városa is. Kondoleált még a helybeli katonai kórházparancsnokság. A vármegye minden járása küldött a temetésre képviselőt.

— **Kitüntetett tábori lelkész.** Öfelsége **Kertész** Kálmán tart. tábori lelkész az ellenség előtt teljesített kiváló s önfeláldozó szolgálataiért a II. oszt. katonai lelkész érdemkeresztjével (a fehér-vörös szalagon) tüntette ki.

— **Esküvő.** **Dr. Rédey** Antal tüzérfőhadnagy f. hó 26-án vezette oltárhoz a budapesti helyőrségi templomban **Berzeviczy** Máriát, **Berzeviczy** Elek és vágújhelyi **Hrabeczy** Ilona sárosmegyei földbirtokos leányát.

— **A katonakórház új parancsnoka.** A veszprémi cs. és kir. tartalékkórház új parancsnoka **dr. Reichenberg** Sándor cs. és kir. főorvosorvos folyó hó 26-án átvette a parancsnokságot.

— **Miniszteri biztosok.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedéséből a veszprémi róm. kath. tanítónőképző intézetnél **dr. Hanauer** Árpád István c. apát, a budai szt. Imre kollegium igazgatója, a pápai róm. kath. tanítónőképző intézetnél **dr. Rott** Nándor prelátus-kanonok, a bpesti központi papnevelő intézet kormányzója teljesítik a miniszteri biztosi tisztet a második, harmadik és negyedik osztály osztályképesítő és a befejező képesítő vizsgálatokon.

— **Kitüntetett törzssorvos.** **Dr. Réti** Ede 17. honv.-gy.-ezredbeli törzssorvost az egészségügy terén szerzett érdemeiért, a Vöröskereszt II. oszt. díszlevelényével tüntették ki a hadiékítményes díszítéssel.

— **Ünnepély az angolkisasszonyoknál.** Háborús küzdelmek zajában, sok szomorúság napjaiban kedves, bensőséges ünnepség folyt le a mult csütörtökön az angolkisasszonyok intézetében. Az intézet kebelében a női öltözet kongregációja áll fenn, melyet b. e. Soóky Karolina főnöknő alapított. Huszonöt év pörgött le azóta. Nem sok egy intézet életében, de mindenesetre oly határkő, amelynél meg lehet állni. Negyedszázad leforgása alatt sok szünet, nemesítéssel a kongregáció — zajtalanul, a feltűnés kerülésével. A bensőségre, lelki megújulásra törekvésben sok-sok tagnak kedves otthona ez az egyesület. A visszapiantás a multra hozta össze ezt a kis ünnepélyt, amelynek előadásán meglátott egy a szereplők buzgalma, valamint a rendezők gondosága. Az ünnepi beszédet **Engelhardt** Ferenc képezdi igazgató, a kongregáció prezese tartotta, méltatva a letűnt 25 esztendő munkáját. A műsor egyéb pontjai a következők:

1. Pekarek Vencel: »Ave Maria.« Énekelte: **Schädl Irén** és a kar. 2. Ünnepi beszéd. Tartotta: **Engelhardt** Ferenc képezdi igazgató, a kongregáció prezese. 3. Schubert: »Impromptu.« Zongorázta:

Adamecz Alice. 4. Rudnyánszky Gy.: »Vezércsillag.« Szavalta: **Potyondy Eszter.** 5. Jensen: »Irrlichter.« Zongorázta: **Ghimessy Ilonka.** 6. »Patrona Hungariae.« Szavalta: **Molnár Rósi.** 7. Seybold: »Valse caprice.« Hegedű zongorakísérettel. Előadták: **Zalán Alice** és **Rószs** 8. **Grande Polonoise.** C. M. Weber. Zongorázta: **Károly Erzs** és **Domonkos Margit.** 9. Slunicko: »Am Abend.« Énekeltek: **Gadl Magda**, **Szabó Ella**, **Szabamány E.**, **Potyondy Eszter.** Zongorán kísértte: **Schädl Irén.** Hegedűn: **Rosenlehner Antonia** k. a. 10. Siposs A.: **Dobosi emlék.** Zongorázta: **Sikérdi Atala.** 11. »Máriának szentelt élet.« Szavalta: **Szigeti Piroška.** 12. Kistner Cyrill: »Hűségesskü.« Hat hegdedű zongora- és harmoniumkísérettel. Előadták: **Rosenlehner A. k. a.**, **Bunyevcsics Erzs**, **Zalán A.**, **Adamecz Margit**, **Lehotzky Emilia**, **Gadl Anna**, **Lappay Lujza**, **Schädl I.** 13. Allaga G.: 3. **rapszódia.** Zongorázta: **Lehotzky Mária.** 14. »Királyi lelkek.« Átomkép. Leányka **Károly E.** őrangyala **Takács I.**, királynő **Varga Irén**, szolgáloány **Tanai F.** 15. Bucsuóbul: **Váradytoldy: »Te Deum.«** Melodráma. Szavalta: **Szűcs Erzsike.** Zongorán kísértte: **Havranek Irma.**

— **Katonai kitüntetések.** Ö Felsége megparancsolta, hogy a legfeljebb elismerés a kardok egyidejű adományozásával tudtul adassék **Tarr** Alajos dr. 31. honvéd gyalogezredbeli népf. segédorvosnak, **Ádám Sándor** 31. gyalogezredbeli népf. főhadnagynak, **Freystadt** Emil 31. gyalogezredbeli t. hadnagyának pedig a katonai érdemkereszt harmadik osztályát adományozta.

— **Halálozás.** **Beivel** Ferenc nyug. államasúti tisztviselő április 28-án reggel 8 órakor 63 éves korában meghalt. Általános tisztelet s közbecsülés övezte őt. Páratlan odaadás, lelkiismeretes pontosság jellemezte minden munkájában. Mint háznyas s pénztáros nagy hasznára vált a kath. körnek. Faradhatatlanságát a kórtagok osztatlan bizalma s szeretete jutalmazta. Erősege volt mint pénztáros, a Veszprémi Hírszöveket kezelt. Is. Nagy munkakörét a vezetőség s a tagok nagy elismerésére töltötte be évek óta. Aki majd pótolja, kitűnő példaképet lát maga előtt a megboldogult kegyelettel örzött emlékében. Hűséges özvegye, jó gyermekei s szerető rokonság gyászolja a meghaltat, akit április 30-án délután 3 órakor helyezni az alsóvárosi temetőben örök nyugalomra.

— **Dalegyesületünk a templomban.** A veszprémi Dalegyesület tagjai elismerésre méltóan buzgólkodnak nemcsak a műdal, hanem ujabban a műének kultuszában is. A nagyetemplom 11 órai miséjén több ízben emelték gyönyörűen előadott énekekkel a Felségeshez szárnyaló áhitatot. Hála nékik érte a nemeset és szépet kedvelők nevében, mert hiszen áldásszámba megyen ma minden törekvés, mely az élet súlyos terhe alatt sáppadozó, csüggedő lélekben az énekművészet varázásával, ha csak rövidke időre is, újra az elmélyedő, imádságra vonzó benső gyengédséget gyulasztja föl. A Dalegyesület a jövő vasárnapi szentmisén is énekelni fog. Műsorában **Oláh** Károly **Fohász**-át, **Meissner Magnus Dominus**-át s **Bartay Ede** **Nemzeti imá**-ját foglalta össze. Az esetleges változást vagy bővítést jövő számunkban közöljük. Előre tudjuk, hogy a hallgatók nagy lelki gyönyörködés részesei lesznek.

— **Villany, viz.** A sok riasztó hír, mely a közvilágítás s vizszolgáltatás beszüntetésével ijesztgetett, elmult. Ugy halljuk, egyikben se lesz hiány. A villanyfejlesztés olajsükségletét a városi hatóság egyelőre kölcsönrel pótolta, a vízműhöz pedig elegendő szénat kapnak. Ha más nem, a katonai érdekek elsőrendűsége is biztosítja, hogy a város a szükséges nyersolajat is megkapja.

— **Kamaragyűlés.** A győri kereskedelmi s iparkamara mult hétfőn közgyűlést tartott. A gyűlésen Veszprémből **Kelemen** Imre, **Pósa** Endre s **Rothauser** Lipót kamarai tagok vettek részt. A kamarai gyűlés veszprémi kérvénnyel is foglalkozott. A helybeli kéményseprők ugyanis a városi tanácsot arra kérték, hogy a kéményseprődíjat emelje. A város a kérvényt az alispánhoz, az alispán pedig véleményezés végett a kamarához terjesztette föl. A kamara felhívta a veszprémi kéményseprő mestereket, hogy miutassák ki mostani jövedelmüket. A felszólítás eredménytelen volt. A kamara mégis ajánlotta, hogy a kéményseprői díjat Veszprémben 25 %-kal emeljék. Az indítványhoz több megyebeli kamarai tag hozzászólt s egyetemesleg megállapították, hogy a kéményseprő mesterek nem pontonban teljesítik kötelességüket. Ez a panasz a kamara területén általános. A kamara tehát át írt vármegyénk alispánjához s mikor

ajánlja a veszpremi kéményseprők díjának emelését, ugyanakkor azt is kéri, hogy az illetékes hatóság szigorúan utasítsa őket pontosabb kötelezettség teljesítésre. A tanács pedig intézkedik, hogy a kéményseprés ideje úgy mint azelőtt, szigorúan ellenőrizve legyen.

— **Halálózás.** Thury Etele dr. ref. theologiai tanár 56 éves korában április hó 19-én Pápan meghalt. Holttestét Siklóra szállították és ott helyezték örök nyugalomra. Nemesvámosi lelkész korában sok barátot, tisztelt szerzett városunkban is, akik most meleg részvétellel osztoznak a család gyászában.

— **Cukor.** A májusi cukorilletményt a város kiosztotta a kereskedőknek, hogy május 1-én a fogyasztók kiválthassák. A közlemezési hivatal a megtagadható mennyiségből a gyümölcsbefőzés idejére gyűjt készletet. A háziasszonyok ezt örömmel vehetik tudomásul.

— **Népszámlálás.** Az országos közlemezési biztosítása végett adatgyűjtésre van szükség. Ebből a célból a m. kir. minisztérium elrendelte háztartásonként a férfi és női lakosság, ugyancsak az állatállomány s a veteránok összeírását. Az összeírás május 1—3-án történik.

— **Jótekművelő gyermek-fénykép kiállítás.** A lapunkban már jelzett gyermek-fénykép kiállítást a mult szombaton tartotta meg a színházban. Mind a három előadásban a színház nagy számu érdeklődő közönség töltötte meg, ezt úgy a jótekművelő, mint a kiállítás érdekességének lehet betudni. A bemutatott bájosnál-bájosabb gyermek-fényképek művészi értékűek voltak úgy fényképészeti, mint a produkált kivétel tekintetében. Az összeállítás és kivétel a kiállítást tervező és rendező dr. Lax Jenőné művészi fényképész jó ízléséről, tehetségéről tesz tanubizonyosságot. A veszpremi m. kir. 7. h. tábori ágyusezred özvegyei és árvái alapja javára a kiállítás jövedelméből 300 korona jutott, amelyet a pótlólag parancsnokságnak a jelzett célra átadtak. Elismerés illeti Szalai Mór mozitáladonost, aki a jótekművelő tekintettel, lehetővé tette mozielőadás keretében a kiállítás megtartását s ezzel az anyagi sikerhez nagyban hozzájárult.

— **Vaj, tejfel, turó.** Mindhárom kapható a vajgyárban kisebb mértékkel házi fogyasztásra. Nagy jövedelmű ez a háztartásoknak annál inkább is, mert a minőség elsőrendű s az ár is jutányos. Csak a délelőtti időben kapható, persze nem korlátlan mennyiségben. A tejfel és turó kgja 2-40 kor. Igazán óhajtható, hogy a vajgyár vezetősége állandóan gyakorolja ezt a segítő jóindulatot.

— **Jegyzői értekezlet.** A pápai járás jegyzői kara a felmentési rendelet egységes végrehajtása tárgyában Belák Lajos elnöksével gyűlést tartott. Ezen az értekezleten a jegyzői anyagi helyzetükkel is foglalkoztak s egyhangulag elfogadták a nyíregyházi tisztviselők memorandumát, melyet az ily természetű feliratok remekének mondtak. A hadiárvaház céljaira a pápai járás jegyzői kara 40 ezer koronát gyűjtöttek.

— **Iskola a hadiárvákért.** Hogy jó szív, nemes akarat mily sokat tehet segítségére szoruló személyek, intézmények javára, bizonyítja Molnár Olga németbarnagi kántortanító szép példája. A község fiataiságával jótekművelő előadásokat rendezett. Ezek az előadások a szívnemesüléssel kivül a magyar beszédbeli készséget is erősítették, a németajku leányok s legények között s így a jótekművelő szép hazafias törekvés is ölekezett. A tiszta jövedelem 200 K 46 f, mely összeget a derék tanítónő szerkesztőségünk utján küldte be a 31. honvéd gyalogezred özvegyei s árvái javára. Vajha másutt is, különösen nem magyarajku községekben követnék ezt a szép példát.

— **Szobor Fonyódon.** Somogy vármegye törvényhatósági bizottsága februári közgyűlésén elhatározta, hogy a fonyódi „Béla-telep” megalapítójának: Szaplanczy Manó dr. vármegyei tiszt főorvosnak, ki a mult év végén elhunyt, a fonyódi „Béla-telep” szobrot állít.

— **Meghívó.** A Balatoni Múzeumgyűjtemény 1917. április hó 29-én, vasárnap d. u. 2 órákor Keszthelyen, a városház tanácsstermében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az igazgató-választmányának az egyesület 1916. évi működéséről s a Balatoni Múzeum ugyanez évi állapotáról szóló jelentése. 3. A titkár

jelentése az általa kezdeményezett Vaszy-szoba ügyének állásáról. 4. A titkár jelentése az általa kezdeményezett s a Balatoni Múzeummal kapcsolatos hadimuzeumi gyűjtemény érdekében kifejtett működésének 1916. évi eredményéről. 5. A pénztárnok jelentése az egyesület 1916. évi bevételeiről, kiadásairól s pénztári vagyonáról. 6. A számadás-vizsgáló-bizottság jelentése. 7. A folyó évi költségvetés megállapítása s számadás-vizsgáló-bizottság kiküldése. 8. Tisztújítás az 1917—1919. ciklusra. 9. Indítványok.

— **A Balatoni Szövetség a tisztviselőért.** A Balatoni Szövetség 150 keszthelyi tisztviselő számára veteménymagvakat küldött ingyen a tisztviselői konyhakertek bevetésére.

— **Káposztasavanyítógyár Zirczen.** Dr. Magyarász Ferenc zirci plébános, a Zirc és Vidéke szerkesztője mozgalmat indított, hogy Zircen a kitűnő bakonyi káposztavidék középpontján, káposztasavanyító-gyárat állítsanak föl. A szervezők Véssey Józsefet, a Zirci Járasi Takarékpénztár igazgatóját kívánják a mozgalom élére megnyerni. Piacul tervbe veszik csak a közelből a veszpremi, hajmáskéri, várpalotai tűzértelepeket, gyalogsági kaszárnyákat, amelyek bekezdőben is nagy számú fogyasztót képviselnek. Minden remény megvan, hogy a káposztasavanyító-gyár ideája a siker édes gyümölcsévé érlelődik.

— **Postaügynökség ellenőrzése.** A soproni posta- és távírdai igazgatóság közölni teszi, hogy a Veszpremmegyei devcséri járásához tartozó Magyaropolány községben levő postaügynökséget f. évi május 1-től kezdve Bakonygyepes helyett az ajkai postahivatal ellenőrzése alá helyezi.

— **A cikória maximális ára.** A hivatalos lap közli, hogy a kormány a cikóriaért követelhető legmagasabb árat mm.-kint tiszta súlyban 15 K-ban állapította meg.

— **Távíratok katonák után.** Ezentúl a táborban levő személyek részére is lehet magántávíratokat küldeni. A kedvezmény természetesen csak sürgős és fontos ügyekben vehető igénybe. A távíratokat a feladók nem adhatják fel a postahivataloknál, hanem kötelesek azokat a katonai állomásparancsnokságnak bemutatni. Ott döntenek azok sorsa fölül. A távíratok, a címet is beleértve, legfeljebb 30 szóból állhatnak és díjuk, a szavak számára való tekintet nélkül, 2 K 2 fillér, mely összeget bélyegeken kell a papírlap előoldalán leróni.

— **A tüdővész-pusztítás hazánkban.** A Tuberkulózis c. lap szerint a tüdővészen elhaltak arányszáma 10 ezer előre számítva Magyarországon 1914-ben 28-9 volt. A Duna jobb partja 26-5, Veszpremm vármegye 28-7 arányszámmal alul volt az országos átlagon.

— **Az állami anyakönyvek és a papság.** Minthogy az egyes egyházaknak, különösen kivélt nyilvántartása szempontjából szükségük van az állami anyakönyvek adatainak betekintésére, az anyakönyveknek a lelkészek rendelkezésére bocsátása csak úgy szolgálhatja a kívánt célt, ha a betekintés keretében az is megengedett, hogy a lelkészek — saját használatukra — hiteikről feljegyzéseket töltsenek. A miniszter ezt azzal közli az illetékes hatóságokkal, hogy amennyiben az egyházi igazgatás érdekében az anyakönyveknek ténylesebb átnevezése vagy azokból feljegyzések készítése szükséges, az csak az egyházi hivatalok igazolt megbízottjai által és mindenestre csak a hivatalos órák alatt s az anyakönyvvizetési hivatalos tennivalók ellátásának zavarása nélkül végezhető, továbbá, hogy feljegyzéseknek csak az ugyanezen egyházhöz tartozó hívek nézve lehet helye.

— **Romlott izü borok javítása.** Vegyünk annyi tele pohár buzát, ahány hektóliter romlott borunk van, pörköljük meg barnára és amint a tűzről le vesszük, gyorsan öntsük egy hosszú zacskóba. A zacskót azután a hordó száján keresztül a folyadékba dugjuk, felül zsinaggal a dugaszhoz erősítjük és meghegyszerítjük a hordót, hogy a bor benne mozgásba jöjjön, azután pedig nyugodtan állni hagyjuk. Két óra múlva kibuzuk a zacskót és tapasztalni fogjuk, hogy a romlott izü a pörkölt gabona magába vette, a borban pedig nyoma sem lesz annak. Az eljárás után célszerű a bort lefejtetni.

— **Gyümölcsbefőzésre külön cukrot adnak.** A háziasszonyoknak gondot okozott, mi lesz a gyümölcsbefőzéssel, ha nem kapnak a mainál nagyobb mennyiségű cukrot. A cukorközpont ezt a háziasszonyok szempontjából fontos kérdést már

megoldotta, még pedig oly módon, hogy a fejenkénti rendes cukormennyiségen kívül gyümölcsérés idején a háziasszonyoknak külön fog cukrot befőzési célokra kiutalt. A cukorközpont zágrábi kirendeltsége már felszolgált a városok és községek polgármestereit, tegyenek a szükségelt mennyiségre nézve mielőbb javaslatot.

Használjunk hadisegély bélyeget!

Az újpesti hadiözvegyek s hadiárvák

együtt gondozására és jövőnk biztosítására vonatkozó tervezet.

Irta: Fodor Ernő.

4

Felviheti a közös konyhából a saját gyermekei ebédjét, mely együttlett — a nap ezen szakában is — a családi szeretet meletét viszi bele az anya és gyermek elhagyatottságába. Az ebéd elfogyasztása után az anya újból leadja gyermekeit az otthonba, munkába megy, este, ha hazajön, felviszi lakásába és gondozhatja őket. Vacsorát már nem esznek együtt, mert a gyermekek egészségi szempontból már korábban megvacsoráztak a közös étkezőben.

Hátra van még a munkába járó anyának költség hozzájárulása az özvegyek és árvák házának költségeihez.

A gyermeknélküli özvegy, ha nem keres, mert beteg, az egész eltartási költséggel a várost terhelje. Ha keres, akkor a helyzet egészen más, akkor keresményéből fizeti azon élelmezési önköltségeket, amibe a városnak kerül.

A gyermekkel bíró özvegyet, ha dolgozni nem tud, gyermekeivel együtt a város tartja el. Ha tud dolgozni, keresményéből fizeti azon élelmezési önköltségeket és lakbért, amibe ő maga a városnak kerül. Itt azonban a legnagyobb elővigyázat szükséges avégből, nehogy az elégedetlenség össze fel fejt, mely elégedetlenség jogos alapját kétségre vonni nem szabad.

Ugyanis, míg az özvegy, kinek gyermeke nincs és így azok eltartásának gondjai nem nehezdednek rá, míg a teljesen árva gyermekeket teljesen a város látja el, addig nem lenne méltányos nem lenne helyes és nem lenne igazságos, hogy az özvegy, ki esetleg keserves munkával keresi meg a pénzt és fizeti a városnak azokat a költségeket, amibe saját lakása és élelmezése kerül, még gyermekeiért is fizessen. Az ily özvegy fizesse a lakás utáni teljes lakbért, fizesse a saját személye utáni élelmezési önköltségeket, ellenben gyermekei élelmezéséről — természetesen mindig arról van szó, míg a gyermekek keresetképtelenek — a város gondoskodjék. Ha az anya keresete meghaladja azt az összeget, amibe lakbéré a városi házban és ellátása kerül, akkor a fennmaradó összeget amugy is gyermekeire (cipőre, ruházatra stb.) költi.

16. Özvegyek járuléka az államtól.

Minden özvegy elesett férje után az államtól alamizsnát kap. Másképp azon összeg, amit az állam neki juttat, nem nevezhető... Nem érdemes, hogy e sorok kapcsán ezen összeggel foglalkozunk talán avégből, hogy ezen összeggel is járuljon hozzá az özvegy a részéről felmerült kiadásokhoz. Az összeg oly csekély, hogy annak az özvegy részéről történő hovaforrdítása hasznos dolgok beszerzése céljából egy pillanatra sem fog gondot okozni a városnak, illetve a bizottságnak. Oly csekély, hogy akkora kiadások mellett, amelyekkorába az özvegyek és árvák ellátása kerül a városnak, a város méltóságán aluli lenne azt elfogadni. Hagyjuk az összeget az özvegynek, gyermekeinek, használja azt fel belátása szerint a legjobb célra.

17. Özvegyek és árvák ellátására alakult bizottság.

Igen fontos kérdés, ki intézze ezen özvegyek és árvák ügyeit. Tekintve, hogy feltétlenül városi intézménnyel van szó, a felügyeletet a város gyakorolja egy e célra választott bizottság által. A bizottság címe: „Újpesti özvegyek és árvák ellátására alakult városi bizottság.” Ezen bizottság elnöke Újpest város mindenkori polgármestere, alelnökei: a polgármester-helyettes és a helyi jótekművelő és emberbaráti nevesebb intézmények elnökei, azonkívül 1, esetleg 2 városi tanácsos és a szükséghez képest 6, esetleg 12 városi bizottsági tag.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekebb specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Fogházas • Műfogak • Fogtömés

A városok tejjellátása.

A háboru céljaival legszorábban függ össze a jövő nemzedék életképességének, erőteljességének és e kettő révén munkaképességének megővése. A mi személyünk a legtovább sem jöhet számtatásba, amikor arról van szó, hogy hogy az ifjuság, a gyermekvilág-élelmézési kérdését praktikus rendezzük. Minthogy táplálkozásunkban minden kétséget kizáróan a tejnek és a tejes ételeknek igen fontos szerepük van, nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy ennek a kérdésnek kielégítő megoldása mennyire érdekünkben áll.

A béke idején Magyarországnak óriási tejkivitele volt Ausztriába, évi 50 ezer métermázsra, vagyis körülbelül 65 millió liter. Ma is oly sok tejet ekszportálunk Bécsbe, hol ott e tekintetben sokkal kedvezőbb a helyzet, mint nálunk. Senki sem venné fölünk rossz néven, ha azt a mennyiséget, melyet Bécs városa a felnőttek részére minden bizonnyal fölünk az Ausztriával szomszédos nyugati vármegyéknek igen tekintélyes tejutadalmából szerez be, magunk hasznádjuk fel arra, hogy legalább 6 éves korig nálunk is minden gyermek megkapja a napi egy, vagy fél literes tejadagját. De biztosra vesszük, hogy a városok tejjelét tisztán az okozza, hogy a mai igen megterhelte vasuti teherszállítás mellett távolabbi vidékeken a tej hozzáférhetetlen. Talán nem lenne célszerűtlen, ha a tej beszállításával próbálkoznánk meg. A vasutak könnyen összehoznák egy-egy nagyobb vidéki centrumba a környék földesleges tejjelmenységét. A gépezetek beszerzése minimális tökébefektetéssel jár. Ugy tudjuk, hogy ezzel a gondolatlall az illetékes körök is foglalkoznak.

Egyik-másik város már is komolyan foglalkozik a tejkérdés kielégítő megoldásával. Törökveszüket, ugylátszik, a közlelmézési központ is támogatja. Legújabbán Nagyvárad vezetősége kérte fel az országos közlelmézési hivatalt, hogy a tejjel tehenek takarmányozását, a városok tehenvásárlási akcióját esetleg hollandi tehenek behozatalával támogassa. Együttal jogot kér arra, hogy a környékbeli falvak tejjelét összegyűjthesse s a csecsemőknek és betegeknek adhassa át.

A közlelmézési hivatal a két első kérelem teljesítését megígérte, a tejjelhozatal ügyét pedig a vármegyéhez tette át véleményezés végett. A vezetőségnek az a véleménye, hogy a tejjelátást a városi tehenészet fölállításával lehetne biztosítani, vagy legalább is megkönnyíteni.

A városnak már is tizenegy tehené van. — Ahol a város mezőgazdaságot is folytat s a takarmányozás kérdését saját személyében megoldhatja, ott könnyen meg lehetne valósítani a városi tehenészetet.

A háboru krónikája.

Április 22. Az Yperh-hajlásban történt felderítő előretöréseink számos foglyot és az árkokban zsákmányolt fegyvert eredményeztek. — Tegnap délelőtt német támadó csoportok megtisztították az ellenségtől a Cernyől délre fekvő egykori cukorgyárat. Tovább keletre Hurtebise-major mellett visszautasították a franciák részleges támadásait. A délutáni órákban az egész Aisne-arcvonalon és a Champagneban ismét erős tüzéségi harc kezdődött. — Keleti és délkeleti harctéren nem volt különös esemény. — Olasz harctéren a harci tevékenység tegnap sem haladt meg a rendes mértéköt, de a tengeremléki arcvonalon az ellenség tekintélyes légi haderőt alkalmazott állásaink és a mögöttes terep felderítése céljából.

Április 23. A flandriai- és az Artois-arcvonal több helyen tegnap a tüzéségi harc ereje és kiterjedése növekedett. Az Aisne-el és a Champagneban a harci tevékenység estig általában csekély volt. — Keleti harctéren az arcvonal számos helyen élénk tüzéségi és aknavető tűz volt. — A tengeremléki arcvonalon tegnap is élénk volt a repülő tevékenysége. A Háromcsucs területén népfölkelő osztagok a Háromcsucs-kunyhó

mellett benyomultak egy ellenséges állásba, elfoglaltak 1 tisztet, 75 főnyi legénységet és 2 géppuskát zsákmányoltak.

Április 24. A tüzéségi harc Loos és az Arras—Cambrai vasut között tegnap is tartott. — Délelőtt csak Soisonstól és szakkeltre fokozódott a tüztevékenység. Délutántól kezdve az Aisne-mentén és a Champagneban a tüzéségek ismét növekvő hevesseggel támadtak egymásra. — A harcterek egyikén sem történt jelentős esemény.

Április 25. Arras csataterén a Franciaország területén álló angol haderő tegnap a második nagy támadást indította, hogy a német vonalakat átörje. Április 23-án kora reggel a tüzéségi harc a legerősebb pergőtűzzé fokozódott. Röviddel utána 30 kméter szélességben törtek előre az angol rohamcsapatok, sok helyütt páncélos gépkocsiktól vezetve. A németek megsemmisítő tüzeleése fogadta és sok helyen nagy veszteséggel járó hátrálásra kényszerítette őket. Más helyeken a harc elkeseredetten hullámzott ide-oda. — A többi harctérről nincs jelenteni való.

Április 26. A arrasi csataterén tegnap reggel óta Gavrelles helység birtokait folyik a harc; az ellenség egyébként a Scarpetol északra nem ismételte meg támadását. Az Aisne- és a Champagne-arcvonal több szakaszán a tüzharc ismét erősbödött. — A többi harctéren a helyzet változatlan.

Április 27. Az ellenség Arrasnál tegnap már csak reszleges tudott összeszedelődködni. — A Campagneban csak kézigránáharok voltak. — Az orosz tüzéség több helyen kihívta ágyúink megtörő tüzelését. Különös harci esemény nem volt. — Olasz és délkeleti harctér változatlan.

APRÓHIRDETÉSEK.

Suly László biztosítási és bankirodája Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* főképviseletében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb részvénytársasági, valamint vállalati részvényeket, értéks állampapírokat, hadikölcsönkötvényeket saját számára vásárol és forgalmi áron elad. *Oszálysorsjegy eladás.*

ELADÓ HÁZ. Iskola-utca 4. számú ház, melyen van 2 veranda, 6 szoba, fürdősoba, 2 cselédszoba, konyha, kamra, külön mosókonyha és mellékhelyiségek, szabad kézből ELADÓ. Parkszerűen rendezett kert fenyőfákkal. Értekezni ugyanott lehet.

Kereskedelmit végzett, irodai munkákban gyakorlott, jó írással bíró urileány állást keres. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába.

Eladó ház. A Füredi-telepen egy ház, mely 3 szobából és hozzátartozó mellékhelyiségekből áll, szabad kézből eladó. A házhoz van konyhakert is. Cim a kiadóban.

— Eladó ház. Hajnal-utca 17. szám alatt 5 szobából, 3 konyha és 2 pincéből álló lakás ázonnal eladó.

IRODALOM.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

* A „Vasárnapi Újság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Újság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Újság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. április 20-tól 1917. április 24-ig. —

Születés.

Hopp János kisbirtokos és Brotscholl Terézia fia János r. kath. — Hosoff János molnáriparos és Scherer Matild fia János György r. kath. — Tamás-sóvics András asztalosiparos és Recsnyi Ilona leánya Erzsébet Teréz r. kath. — Molnár Terézia (özv.) leánya Mária r. kath. — Oláh Miklós József nyilvántartó őrmester és Pataki Mária leánya Margit r. kath.

Halálozás.

Madlovics József napszámos r. kath. 22 éves. — Szlavonics István kőmives r. kath. 46 éves hósi halált halt katonának. — Ender Ferenc r. kath. 2 éves. — Vajda József kocsis ref. 51 éves. — Biczó Katalin r. kath. 8 hónapos. — Bertalan Jenő r. kath. 8 hónapos. — Paksi János ref. 14 hónapos. — Végh János r. kath. 6 hónapos. — Mármorstein Marió fűszerkereskedő izr. 67 éves. — Török Lajos csizmadia iparos ref. 78 éves. — Asztalos József r. k. 3 éves. Nyári Antal kőborcigány r. kath. 62 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötöttet.

IV. polgárit végzett leány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Eladó ház.

Veszprém, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 félster és 2 udvar. — Az utcafeleli lakás bolthelyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

BUTOR,

zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Tábori-posta ládák,

szegezett állapotban, bármily mennyiségben megrendelhető

Eiland Lipót-nál Szombathely.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NEMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazításokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pezsgők,
Likőrök, Cognac,
Punes stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsiz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőpeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb ki-
vitelig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a leg egyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetőmenyek, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és ca-
kotési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és lakók részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródaí, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61